

ZIŅOJUMS PAR VIDES INVESTĪCIJĀM

2011

**VIDES AIZSARDZĪBAS UN
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA**

ZIŅOJUMU IZSTRĀDĀJA:

*Dabas aizsardzības pārvalde
Investīciju departaments
Klimata politikas un tehnoloģiju departaments
Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācija
Projektu uzraudzības departaments*

ISSN 1407-4826

© 2011, LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

ZIŅOJUMS PAR VIDES INVESTĪCIJĀM

2011

Rīga

SATURS

PRIEKŠVārds	5
IEGULDĪTĀS INVESTĪCIJAS VIDES AIZSARDZĪBĀ	6
VIDES AIZSARDZĪBAS PASĀKUMIEM PIEŠĶIRTAIS LĪDZFINANSĒJUMS.....	8
INVESTĪCIJAS ŪDENSSAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBĀ.....	10
INVESTĪCIJAS ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS SISTĒMAS ATTĪSTĪBĀ.....	15
INVESTĪCIJAS SILTUMNĪCEFEKTA GĀZU EMISIJU SAMAZINĀŠANĀ.....	19
INVESTĪCIJAS DABAS AIZSARDZĪBĀ.....	20
INVESTĪCIJAS VĒSTURISKI PIESĀRŅOTO VIETU SANĀCIJĀ	23
INVESTĪCIJAS VIDES RISKU NOVĒRŠANĀ.....	23
INVESTĪCIJAS VIDES MONITORINGA SISTĒMAS ATTĪSTĪBĀ	23

PRIEKŠVārds

Sekmīgi sadarbojoties ar pašvaldībām, valsts iestādēm, komersantiem un nevalstiskajām organizācijām, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai ir izdevies tuvināt vides politikas mērķu sasniegšanu. Investējot vides aizsardzības pasākumos, ieguvēji ir ne tikai valsts iestādes un pašvaldības, bet galvenokārt katrs konkrētais Latvijas iedzīvotājs, kuru pašvaldības teritorijā tiek īstenoti vides aizsardzības projekti. Pieaug iedzīvotāju skaits, kuriem ir pieejams kvalitatīvs dzeramais ūdens un centralizētie kanalizācijas pakalpojumi. Atkritumu apsaimniekošanas jomā nodrošināts, ka mājsaimniecībās radītie atkritumi tiek apglabāti videi drošos sadzīves atkritumu poligonos. Arvien vairāk iedzīvotāju iesaistās atkritumu dalītājā vākšanā. Renovējot sabiedriskās ēkas, pašvaldības samazina to ekspluatācijas izmaksas, tā iekonomējot līdzekļus, kurus var novirzīt pašvaldību attīstībai un iedzīvotāju atbalstam. Arī paši iedzīvotāji var īstenot projektus, lai savās mājsaimniecībās izmantotu atjaunojamus energoresursus un uzlabotu mājsaimniecību energoefektivitāti.

Vides piesārņojuma samazināšanā, dabas un energoresursu ilgtspējīgā izmantošanā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā būtisks ir Eiropas Savienības fondu un kopš 2010. gada arī Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta ieguldījums. Ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras, dabas aizsardzības, vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas, plūdu risku novēršanas, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas un vides monitoringa attīstības projektu īstenošanā 2011. gadā ieguldīti 96,718 milj. latu – 84% no šīm investīcijām ir Eiropas Savienības fondu līdzfinansējums un klimata pārmaiņu finanšu instrumenta ieguldījums. Modernizēti 30 ūdenssaimniecības uzņēmumi, Vidusdaugavas sadzīves atkritumu reģionā izbūvēts sadzīves atkritumu poligons, kā rezultātā Latvijā visos izveidotajos sadzīves atkritumu reģionos ir nodrošināta atbilstoša atkritumu apglabāšana, 134 pašvaldību ēkās īstenoti kompleksi pasākumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai, kā arī veikti citi pasākumi.

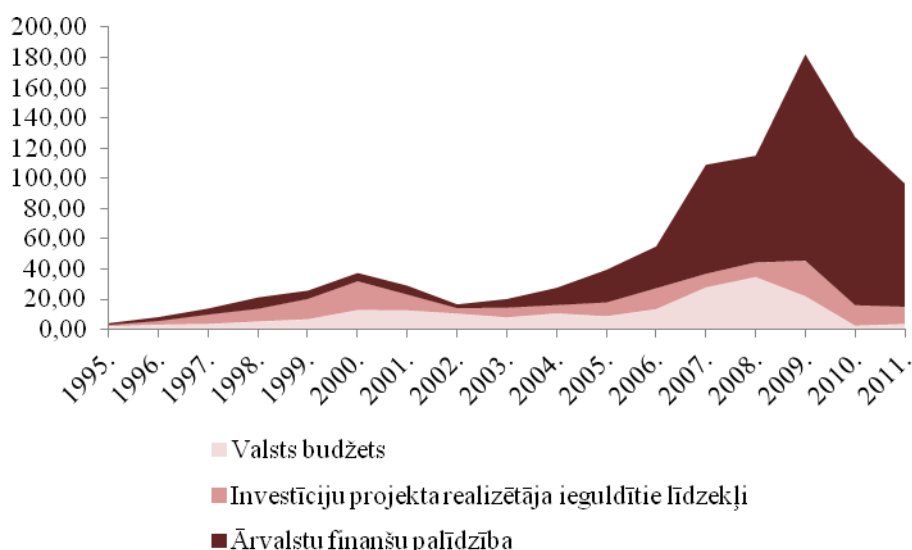
No vides aizsardzības pasākumiem pieejamajiem Eiropas Savienības fondu un Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta līdzekļiem 2011. gadā apstiprināts finansējums 131,549 milj. latu apmērā. Par piešķirto finansējumu paredzēts attīstīt 7 sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu infrastruktūru, veicināt sadzīves atkritumu dalīto vākšanu, rekonstruēt hidrotehniskās būves plūdu draudu samazināšanai Salas novadā, Jelgavā Kalnciema ceļa - Loka maģistrāles rajonā un Babītē, kā arī paredzēts uzlabot ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem neatkarīgi no to dzīves vietas. Savukārt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas jomā tiks veicināta oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, būvējot vai renovējot 31 zema enerģijas patēriņa ēku gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā, bet 1219 mājsaimniecībās tiks iegādātas un uzstādītas mikroģenerācijas siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas iekārtas.

Turpmāk līdztekus jau pieejamā Eiropas Savienības līdzfinansējuma apguvei būtiska nozīme būs to problēmu identificēšanā, kuru risināšanai būs nepieciešams nākamā finanšu perioda Kohēzijas fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums.

Dace Grūberte
Valsts sekretāra vietniece

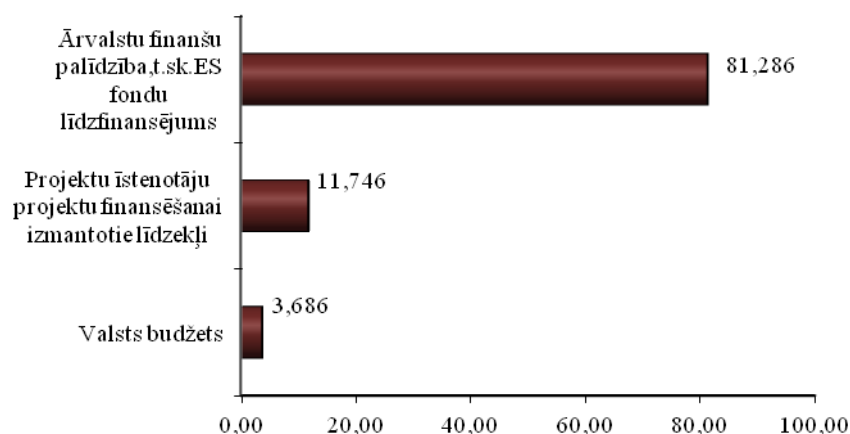
IEGULDĪTĀS INVESTĪCIJAS VIDES AIZSARDZĪBĀ

Laikā no 1995. līdz 2011. gadam vides aizsardzības pasākumos, tai skaitā ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras projektos ieguldīti 933,61 milj. latu, no tiem 61,2% no investīcijām jeb 571,84 milj. latu ieguldījuši ārvalstu divpusējās sadarbības partneri un Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondi un programmas, attiecīgi valsts budžets – 20,5% jeb 191,13 milj. latu un projektu īstenotāji – 18,3% no kopējām investīcijām jeb 170,64 milj. latu (*1. attēls*).

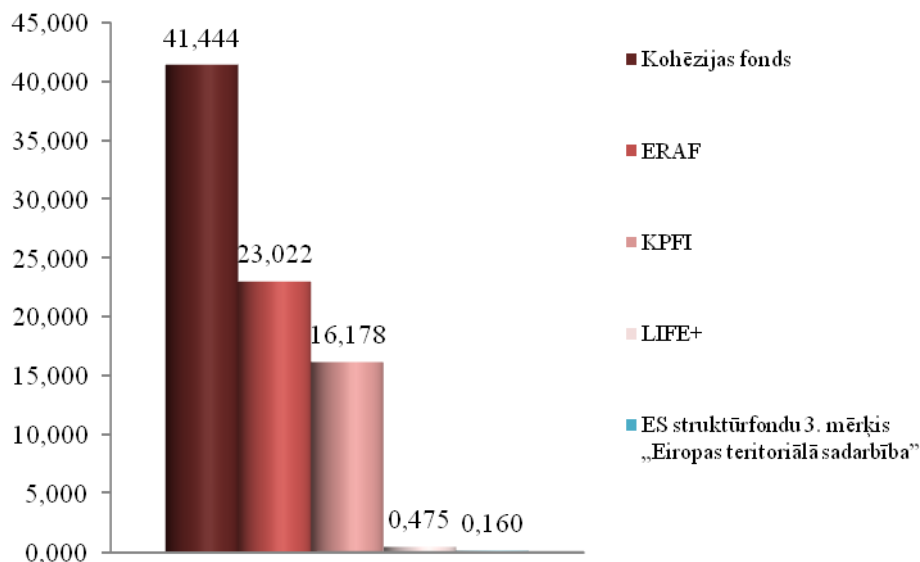
1.attēls. Finanšu avotu ieguldījumu dinamika vides sektorā, 1995 – 2011, milj. LVL

2011. gadā vides investīciju un tehniskās palīdzības projektos kopumā ieguldīti 96,718 milj. latu (*2. attēls*). ES fondu līdzfinansējums un klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (turpmāk – KPFI) ieguldījums sastāda 84% no ieguldītajiem līdzekļiem, valsts budžets – 3,8%, bet projektu īstenotāju līdzekļi – 12,2% no ieguldītajām investīcijām.

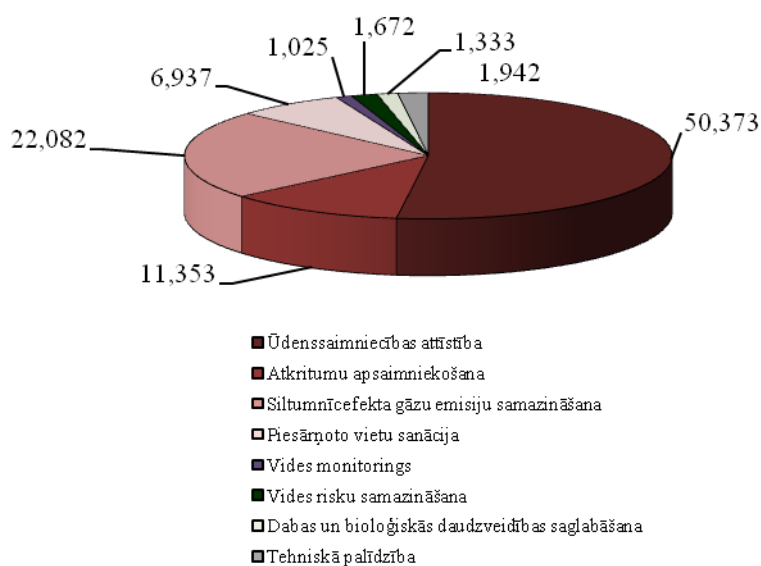
2. attēls. Vides investīcijas atbilstoši finanšu avotam, 2011, milj. LVL

No šiem ES fondu un klimata pārmaiņu finanšu instrumenta 81,285 milj. latu vislielāko daļu jeb ~50,98% sastāda Kohēzijas fonda līdzfinansējums, Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) līdzfinansējums – 28,32%, KPFI – 19,9%, LIFE+ programma ~0,59% un ES struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2007. – 2013. gadam Eiropas teritoriālās sadarbības programmas līdzfinansējums – 0,2%, ESF – 0,01% (0,006 milj. LVL). (3. attēls).

3. attēls. ES fondu un klimata pārmaiņu finanšu instrumenta ieguldījums vides aizsardzības projektos, 2011, milj. LVL

Analizējot investīcijas vides aizsardzībā, vislielākās investīcijas ieguldītas ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos – 50,373 milj. latu, t.i., 52,1%, atkritumu apsaimniekošanā ieguldīti 11,353 milj. latu (11,7%) un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas projektos 22,08 milj. latu, jeb 22,8% no kopējām investīcijām. 2011.gadā veikti ieguldījumi arī vēsturiski piesārņoto vietu sanācija, dabas aizsardzības un vides monitoringa projektos, kā arī hidrotehnisko būvju rekonstrukcijā un plūdu draudu risku novēršanā (4. attēls).

4. attēls. Investīciju sadalījums pa prioritārajiem darbības virzieniem, 2011, milj. LVL

VIDES AIZSARDZĪBAS PASĀKUMIEM PIEŠKIRTĀIS LĪDZFINANSĒJUMS

No vides aizsardzības pasākumiem pieejamajiem ES un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem 2011. gadā apstiprināts finansējums 131,55 milj. latu apmērā. Kopumā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansējuma piesaistei apstiprināti 155 projekti, no kuriem 50 projektus plānots īstenot ar Kohēzijas fonda līdzfinansējumu 47,984 milj. latu apmērā un 105 projektus – ar ERAF līdzfinansējumu 26,999 milj. latu apmērā. Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinošu 1 427 projektu īstenošanai apstiprināts KPFI finansējums 56,567 milj. latu apmērā (1. tabula).

1. tabula. Apstiprinātais ES fondu un ārvalstu līdzfinansējums vides aizsardzības projektiem, 2011, milj. LVL

Aktivitāte	Finansētājs	Apstiprinātais finansējums, milj. LVL
Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000	ERAF	23,595
Vides risku samazināšana	ERAF	1,279
Dabas aizsardzība	ERAF	2,125
Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000	Kohēzijas fonds	28,552
Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācija	Kohēzijas fonds	3,395
Reģionālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu attīstība	Kohēzijas fonds	5,571
Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība	Kohēzijas fonds	7,181
Vides monitorings un kontrole	Kohēzijas fonds	3,285
Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana	KPFI	56,567
Kopā		131,550

Lielāko daļu, t.i., 43% no piešķirtā finansējuma sastāda KPFI finansējums, savukārt Kohēzijas fonda līdzfinansējums – 36% un ERAF – 21% no kopējiem piešķirtajiem ES fondu un citas ārvalstu palīdzības līdzekļiem.

Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma ietvaros 2011. gadā tika apstiprināts līdzfinansējums vides aizsardzības projektiem 8 aktivitāšu ietvaros:

- 3.4.1.1. aktivitātē „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000” apstiprināts 101 projekts,
- 3.5.1.3. aktivitātē „Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ infrastruktūras izveide” apstiprināts 1 projekts.
- 3.4.1.5.1. apakšaktivitātē „Plūdu risku samazināšana grūti prognozējamu vižņu-ledus parādību gadījumos” apstiprināts 1 projekts,
- 3.4.1.5.2. apakšaktivitātē „Hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai” apstiprināti 2 projekti,
- 3.5.1.1. aktivitātē „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000” apstiprināti 8 projekti,
- 3.5.1.2.1. apakšaktivitātē „Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācija” apstiprināti 23 projekti,
- 3.5.1.2.2. apakšaktivitātē „Reģionālu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu attīstība” apstiprināti 7 projekti,
- 3.5.1.2.3. apakšaktivitātē „Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība” apstiprināti 8 projekti,

- 3.5.1.4. aktivitātē „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība” apstiprināti 4 projekti.

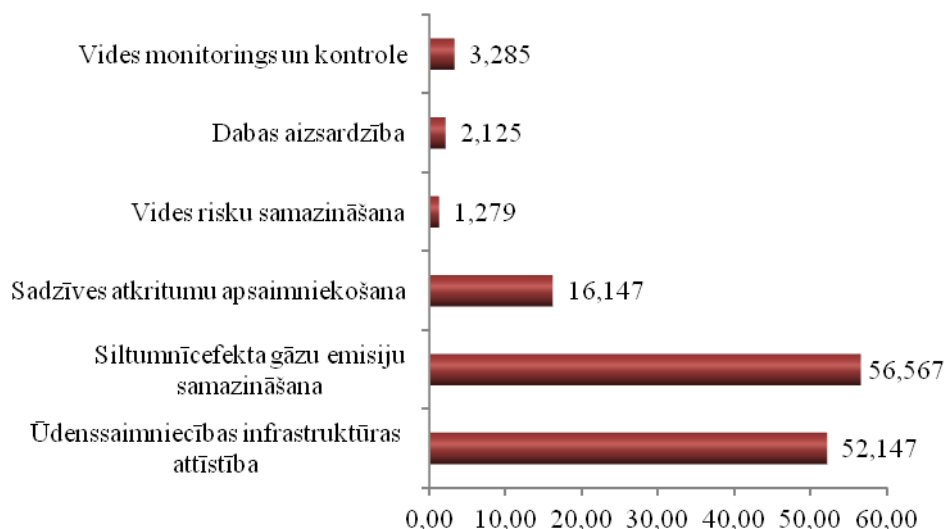
KPFI ietvaros atskaites periodā tika apstiprināts līdzfinansējums siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinošiem projektiem 6 projektu konkursu ietvaros (2. tabula):

- konkursā „Sabiedrības izpratnes attīstīšana par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām” apstiprināti 17 projekti,
- konkursā „Zema enerģijas patēriņa ēkas” apstiprināts 31 projekts,
- konkursā „Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājāsaimniecību sektorā” apstiprināti 1 219 projekti,
- konkursā „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību ēkās” apstiprināti 46 projekti,
- konkursā „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ražošanas ēkās” apstiprināti 49 projekti,
- konkursā „Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” apstiprināti 65 projekti.

2. tabula. Apstiprinātais Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta līdzfinansējums vides aizsardzības projektiem, 2011, milj. LVL

Projektu konkurss	KPFI līdzfinansējums, milj. LVL
Sabiedrības izpratnes attīstīšana par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām	0,508
Zema enerģijas patēriņa ēkas	7,262
Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājāsaimniecību sektorā	4,433
Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību ēkās	8,522
Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ražošanas ēkās	8,125
Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai	27,717
	56,567

Finansējums piešķirts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas pasākumiem – 43,0% no kopējā piešķirtā finansējuma, ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai – 39,6%, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pasākumiem – 12,3%, vides risku samazināšanai – 1,0%, dabas aizsardzībai – 1,6% un vides monitoringa un kontrole sistēmas attīstībai – 2,5% no kopējā piešķirtā finansējuma (5. attēls).

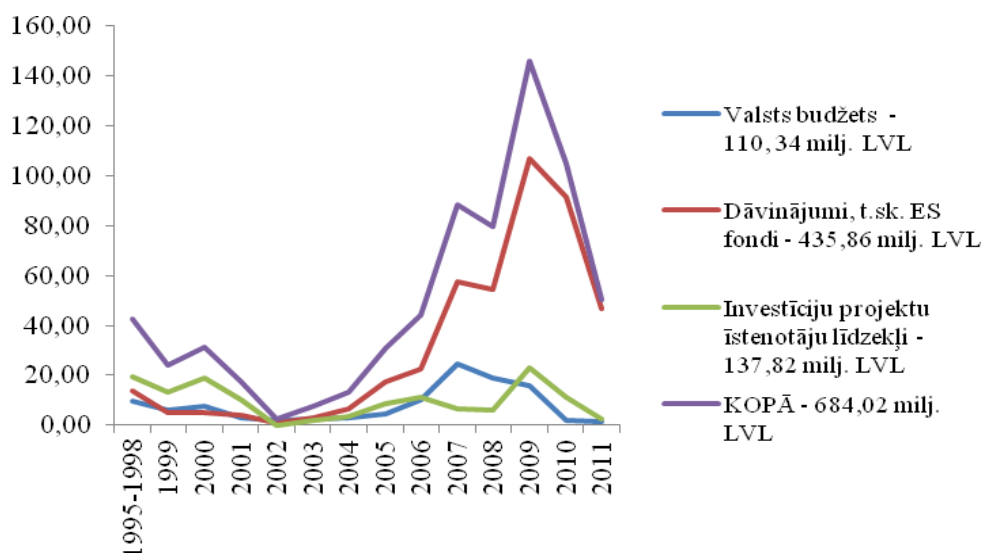
5. attēls. Piešķirtā ES fondu un ārvalstu līdzfinansējuma sadalījums pa vides aizsardzības jomām, 2011, milj. LVL

Par piešķirto finansējumu paredzēts attīstīt 7 sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu infrastruktūru, veicināt sadzīves atkritumu dalīto vākšanu, iekārtojot dalītās vākšanas punktus, kompostēšanas laukumus un atkritumu šķirošanas līnijas, rekonstruēt hidrotehniskās būves plūdu draudu samazināšanai Salas novadā, Jelgavā Kalnciema ceļa - Loka maģistrāles rajonā un Babītē, rekonstruējot poldera sūkņu staciju „Babīte”, iegādāties aparatūru, lai nodrošinātu virszemes un pazemes ūdens kvalitātes kontroli un pilnveidotu meteoroloģiskā un hidroloģiskā monitoringa sistēmas, kā arī paredzēts uzlabot ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem neatkarīgi no to dzīves vietas.

Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas jomā tiks veicināta oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, būvējot vai renovējot 31 zema enerģijas patēriņa ēku gan sabiedriskajā, gan privātajā (komersanti un fiziskas personas) sektorā, par papildus pārdalīto finansējumu 28 pašvaldībās tiks realizēti kompleksi risinājumi pašvaldību sabiedriskajās ēkās un pašvaldību autonomo funkciju nodrošināšanai nepieciešamajās ēkās, veicot ēku siltināšanas darbus un nomainot apkures sistēmu no fosilajiem uz atjaunojamiem energoresursiem. 49 komersanti rekonstruēs vai nomainīs siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas iekārtas, lai fosilos energoresursus varētu aizvietot ar atjaunojamiem energoresursiem, kā arī uzstādīs jaunas elektroenerģijas ražošanas iekārtas, kas ražos elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, bet 1219 māsaimniecībās tiks iegādātas un uzstādītas mikroģenerācijas siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas iekārtas. 23 pašvaldības, 12 tiešās un pastarpinātās pārvaldes iestādes, kā arī 31 komersants ieviesīs tehnoloģijas, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai vai nodrošinās pāreju no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz tehnoloģijām, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus. Lai veicinātu sabiedrības izpratni par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām, sekmējot pamatotu lēmumu pieņemšanu un videi nekaitīgu rīcību masu mēdiji un nevalstiskās organizācijas realizēs informatīvas un izglītojošas aktivitātes organizējot seminārus, apmācību programmas, konkursus, kā arī gatavojot publikācijas un raidījumus televīzijā un radio.

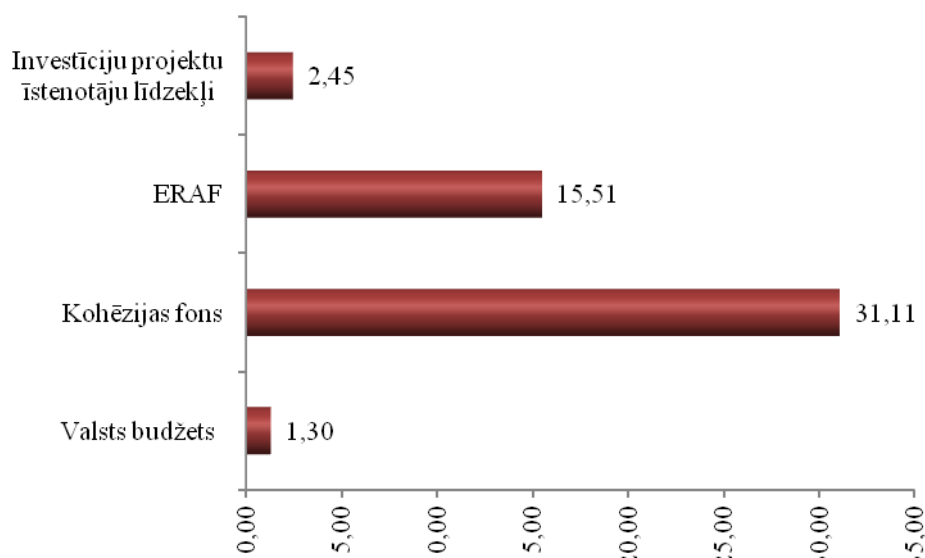
INVESTĪCIJAS ŪDENSSAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBĀ

Laikā no 1995. līdz 2011. gadam ūdenssaimniecības attīstībā, galvenokārt infrastruktūras attīstībā ieguldīti ~ 684,02 milj. latu, no tiem 64% sastāda ārvalstu finanšu palīdzība, ieskaitot ES fondus, valsts budžeta dotācija –16% un projektu īstenotāju ieguldītie līdzekļi – 20% no kopējām investīcijām. Ieguldījumi ūdenssaimniecības attīstībā būtiski pieauguši līdz ar Latvijas iestāšanos ES kopš 2004. gada. (6. attēls).

6. attēls. Investīcijas ūdenssaimniecības sistēmas attīstībā, 1995-2011, milj. LVL

2011. gadā kopumā ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projektos ieguldīti 50,374 milj. latu – 92,5% no kopējām investīcijām ir ES fondu līdzfinansējums, valsts budžeta dotācija – 2,6% un projektu īstenotāju ieguldītie līdzekļi – 4,9% no kopējām ieguldītajām investīcijām infrastruktūras projektos (7. attēls).

7. attēls. Investīcijas ūdenssaimniecības sistēmas attīstībā, 2011, milj. LVL

Notekūdeņu apsaimniekošanas jomā 2011. gadā rekonstruētas 20 un izbūvētas 10 jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kanalizācijas tīkli paplašināti par ~134 km un rekonstruēti ~32 km garumā. Uzlabota arī ūdensapgāde pabeigtajos projektos – rekonstruētas 26 un izbūvētas 3 jaunas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas, ūdensapgādes tīkli paplašināti par ~125 km un rekonstruēti ~58 km garumā (3. tabula).

3. tabula. Sasniegtie rezultāti ūdenssaimniecības attīstībā, īstenojot Kohēzijas fonda un ERAF līdzfinansētos projektus, 2011

Sasniegtais rezultāts	Aglomerācijas ar CE>2000	Apdzīvotās vietas ar iedzīvotāju skaitu mazāku par 2000
Rekonstruētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, skaits	5	15
Izbūvētas jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, skaits	5	5
Rekonstruētas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas	8	18
Izbūvētas dzeramā ūdens sagatavošanas iekārtas	0	3
Paplašināti kanalizācijas tīkli, km	101	33
Paplašināti ūdensapgādes tīkli, km	92	33
Rekonstruēti kanalizācijas tīkli, km	18	14
Rekonstruēti ūdensapgādes tīkli, km	26	32

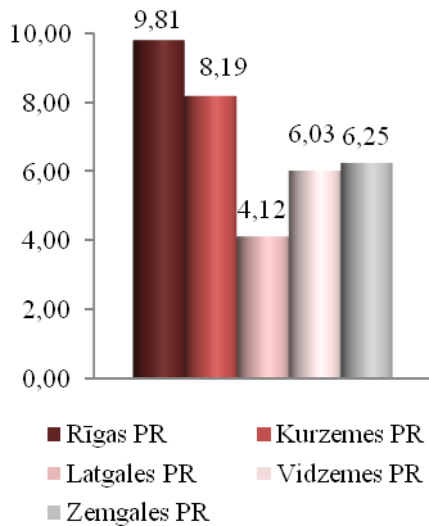
Īstenojot Kohēzijas fonda un ERAF līdzfinansētos projektus, lielākās investīcijas infrastruktūras projektos ieguldītas Kurzemes plānošanas reģionā – 13,044 milj. latu jeb 25,9% no kopējām investīcijām, Rīgas – 11,766 milj. (23,4%), Vidzemes – 10,147 milj. (20,1%), Zemgales – 8,778 milj. (17,4%) un vismazākās Latgales plānošanas reģionā – 6,638 milj. latu jeb 13,2% no kopējām investīcijām (4. tabula).

4. tabula. Ieguldītās investīcijas plānošanas reģionos, īstenojot Kohēzijas fonda un ERAF līdzfinansētos infrastruktūras projektus, 2011

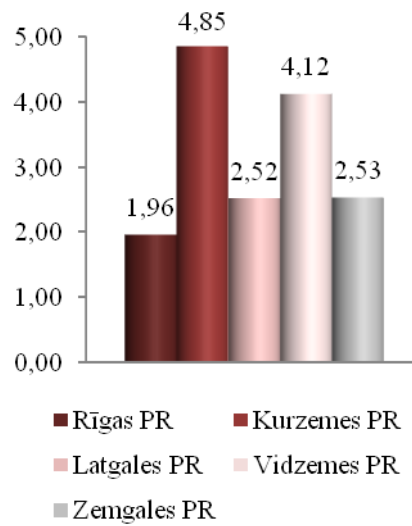
Plānošanas reģions	Aglomerācijas ar CE>2000, kur ieguldītas investīcijas, skaits	Apdzīvotās vietas ar iedzīvotāju skaitu mazāku par 2000, kur ieguldītas investīcijas, skaits	Investīcijas, milj. LVL
Rīga	21	29	11,766
Vidzeme	17	51	10,147
Kurzeme	11	53	13,044
Zemgale	13	32	8,778
Latgale	9	46	6,638
Kopā	71	211	50,373

Atšķirīgs ir ieguldīto investīciju sadalījums pa plānošanas reģioniem, ja salīdzina ieguldījumus Kohēzijas fonda un ERAF līdzfinansētajos infrastruktūras attīstības projektos (8.attēls). Lielākie ieguldījumi, īstenojot Kohēzijas fonda līdzfinansētos projektus, veikti Rīgas plānošanas reģionā – 29% no ieguldītajām investīcijām, savukārt, īstenojot ERAF līdzfinansētos projektus, – Kurzemes plānošanas reģionā, t.i., 30% no ieguldītajām investīcijām. Mazākās investīcijas, īstenojot Kohēzijas fonda līdzfinansētos projektus, ieguldītas Latgales plānošanas reģionā – 12% apmērā, bet, īstenojot ERAF līdzfinansētos projektus, mazākās investīcijas ieguldītas Rīgas plānošanas reģionā – 12%.

Aglomerācijas ar CE>2000, kur ieguldītas investīcijas

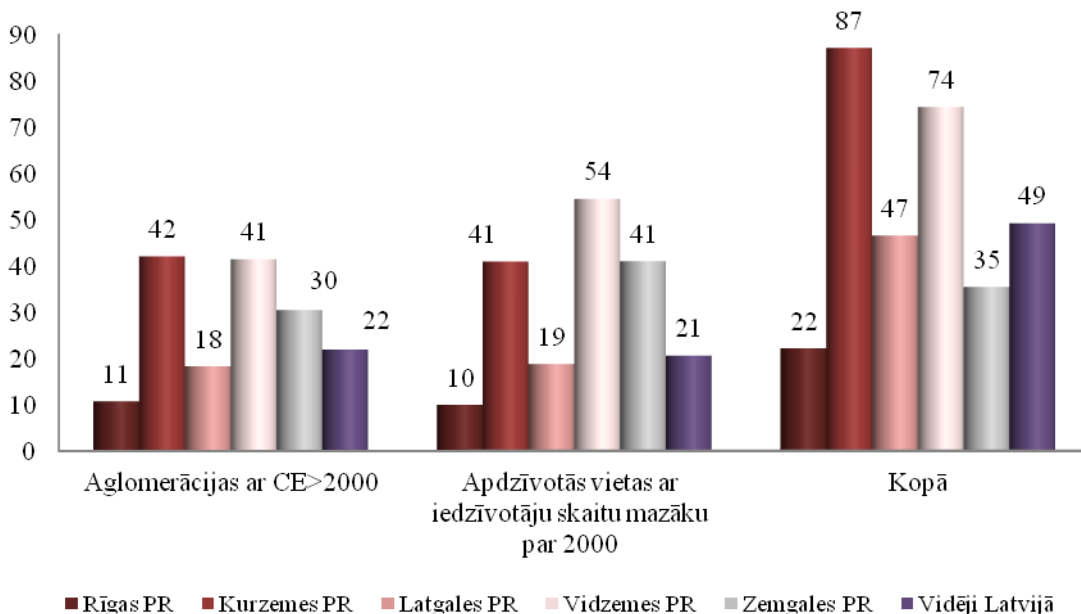

Apdzīvotās vietas ar iedzīvotāju skaitu mazāku par 2000, kur ieguldītas investīcijas

8. attēls. Ieguldīto investīciju sadalījums pa plānošanas reģioniem, 2011, milj. LVL

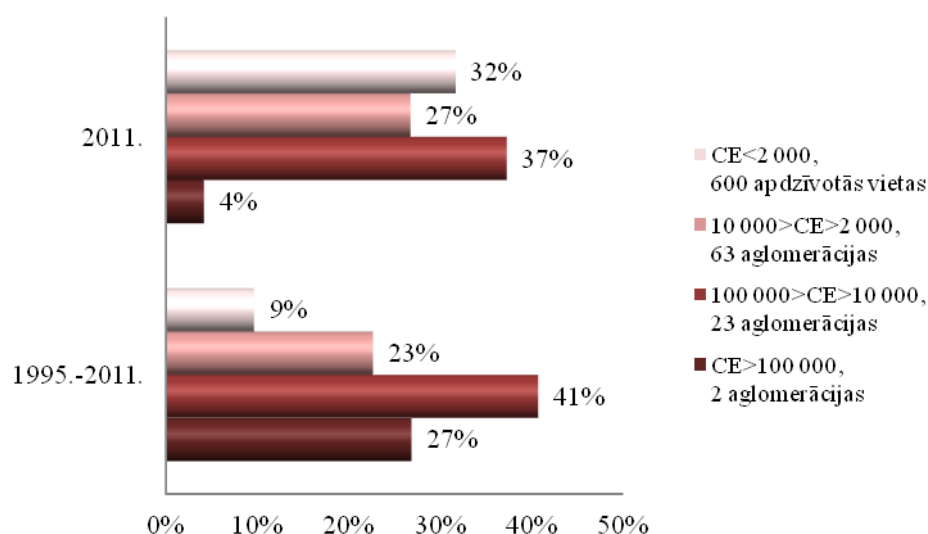
Ieguldītās investīcijas uz vienu iedzīvotāju Kohēzijas fonda līdzfinansētajos infrastruktūras projektos svārstās no 11 līdz 42 latiem, bet ERAF līdzfinansētajos projektos – no 10 līdz 54 latiem, attiecīgi kopējās investīcijas ūdenssaimniecības infrastruktūras projektos 2011. gadā svārstās – no 22 līdz 87 latiem (9.attēls).

9. attēls. Ieguldīto investīciju uz vienu iedzīvotāju sadalījums pa plānošanas reģioniem, 2011, LVL

Aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 100 000 (Rīga, Daugavpils) kopumā infrastruktūras attīstības projektos ieguldīti 177,378 milj. latu, no tiem 2011. gadā ieguldīti

2,103 milj. latu, attiecīgi aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu no 10 000 līdz 100 000 – 268,797 milj. un 2011. gadā – 18,795 milj. latu, aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu no 2000 līdz 10 000 – 149,592 milj. un 2011. gadā – 13,495 milj. latu, bet apdzīvotās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000 – 63,670 milj. un 2011. gadā – 15,981 milj. latu (10.attēls).

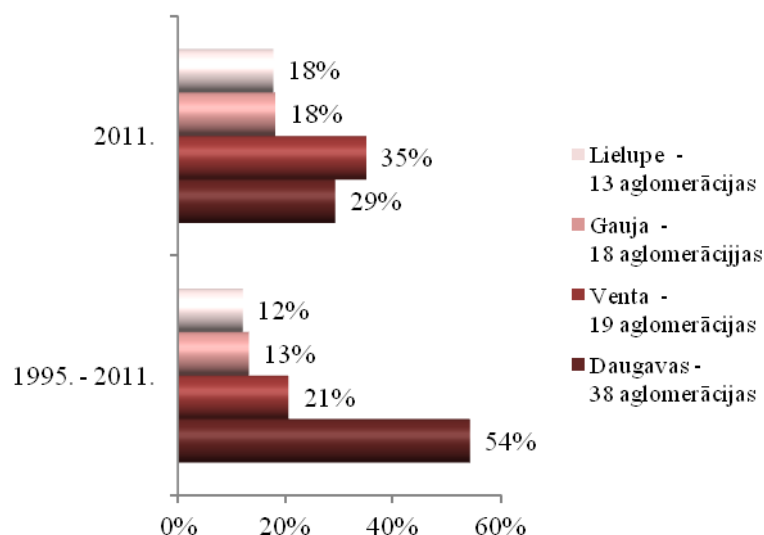
10. attēls. Investīciju īpatsvars atbilstoši aglomerāciju sadalījumam, %

Analizējot investīcijas ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībā sadalījumā pa upju baseinu apgabaliem, redzams, ka, īstenojot Kohēzijas fonda līdzfinansētos projektus, vislielākie ieguldījumi laikā no 1995. gada līdz 2011. gadam kopumā veikti Daugavas upju baseina apgabala aglomerācijās, bet 2011. gadā – Ventas upju baseina apgabala aglomerācijās (5. tabula).

5. tabula. Investīciju sadalījums pa upju baseiniem, milj. LVL

Upju baseinu apgabali	1995.-2011.	2011.
Daugava	323,067	10,048
Venta	122,388	12,032
Gauja	78,689	6,210
Lielupe	71,805	6,102
Kopā	595,949	34,392

Šis investīciju sadalījums ir atbilstošs upju baseinu apgabalos atrodošos aglomerāciju ar CE > 2000 skaitam, t.i., Daugavas upju baseinā atrodas 38 aglomerācijas, kurās ieguldīti 54% no kopējām investīcijām, attiecīgi Lielupes upes baseina apgabalā 12% no kopējām investīcijām (11.attēls).

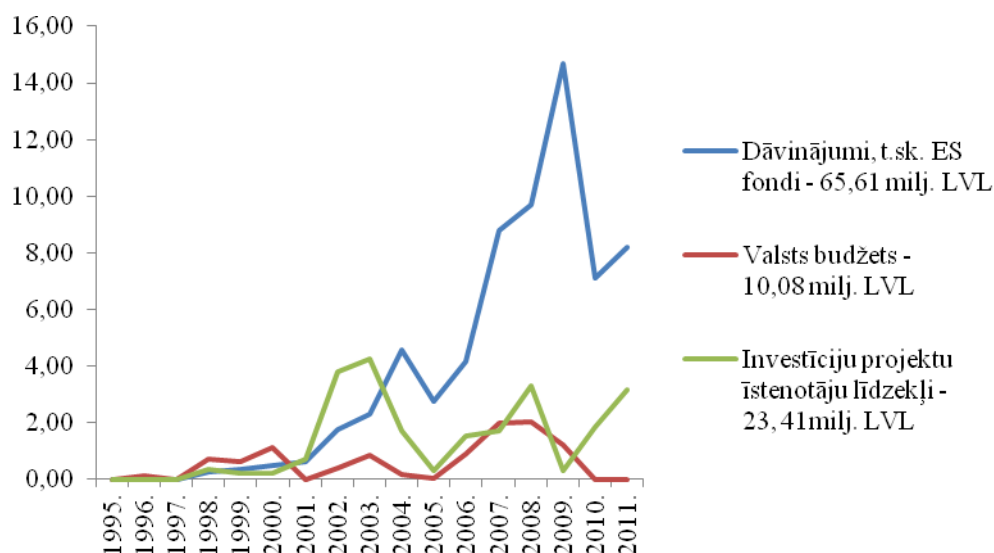

11. attēls. Investīciju īpatsvars aglomerācijās ar CE>2000 atbilstoši upju baseinu apgabaliem, %

Atskaites periodā investīcijas ūdenssaimniecības attīstībā ieguldītas 71 aglomerācijā ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000 un 211 apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000. Ar Kohēzijas fonda atbalstu 2011. gadā tika pabeigti 12 ūdenssaimniecības infrastruktūras investīciju projekti (Ērgļi, Madona, Malta, Skrīveri, Jēkabpils, Brocēni, Grobiņa, Mazsalaca, Jaunpiebalga, Rūjiena, Baldone, Ikšķile), piesaistot Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļus – 34 projekti. Īstenojot ūdenssaimniecības infrastruktūras projektus, līdz 54,26% palielinājies to Latvijas iedzīvotāju skaits, kuriem ir pieejami centralizētie notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas pakalpojumi, kā rezultātā tiek samazināts ar neattīrītiem notekūdeņiem vidē novadītais piesārņojums, kā arī palielinājies to iedzīvotāju skaits, kuriem ir nodrošināta centralizēto ūdens apgādes pakalpojumu pieejamība, attiecīgi no 44% 2004. gadā līdz 59% Latvijas iedzīvotāju.

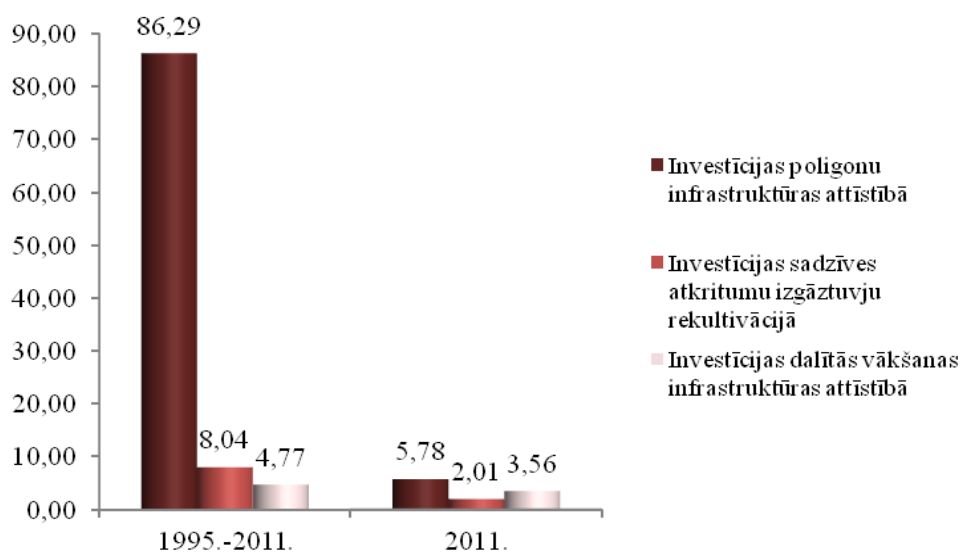
INVESTĪCIJAS ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS SISTĒMAS ATTĪSTĪBĀ

Laikā no 1995. līdz 2011. gadam sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras attīstībā un normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācijā ieguldīti 99,10 milj. latu. Ārvalstu finanšu palīdzība, ieskaitot ES fondus, šo gadu laikā sasniegusi 65,61 milj. latu, valsts budžeta dotācija – 10,08 milj. latu, projektu īstenotāju ieguldītie līdzekļi – 23,41 milj. latu (12.attēls).

12. attēls. Investīcijas atkritumu apsaimniekošanas attīstībā, 1995-2011, milj. LVL

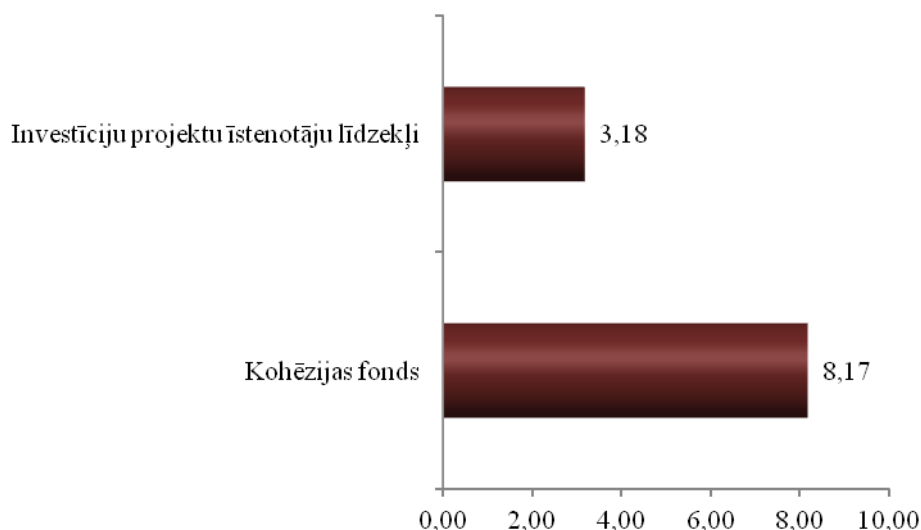
Investīcijas ieguldītas, normatīvo aktu prasībām neatbilstošo sadzīves atkritumu izgāztuvju rekultivācijā – 8,04 milj. latu, atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūrā – 4,77 milj., bet lielākā daļa no investīcijām ieguldītas sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu izveidē un attīstībā – 86,29 milj. latu, lai nodrošinātu atkritumu apglabāšanu iedzīvotājiem un videi nekaitīgā veidā (13. attēls).

13. attēls. Investīcijas atkritumu apsaimniekošanas attīstības jomās, 2011, milj. LVL

2011. gadā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektos ieguldīti 11,35 milj. latu, t.sk. Kohēzijas fonda līdzekļi ir 8,17 milj. jeb 72% un projektu īstenotāju līdzekļi – 3,18 milj. latu jeb 28% no kopējām investīcijām (14. attēls).

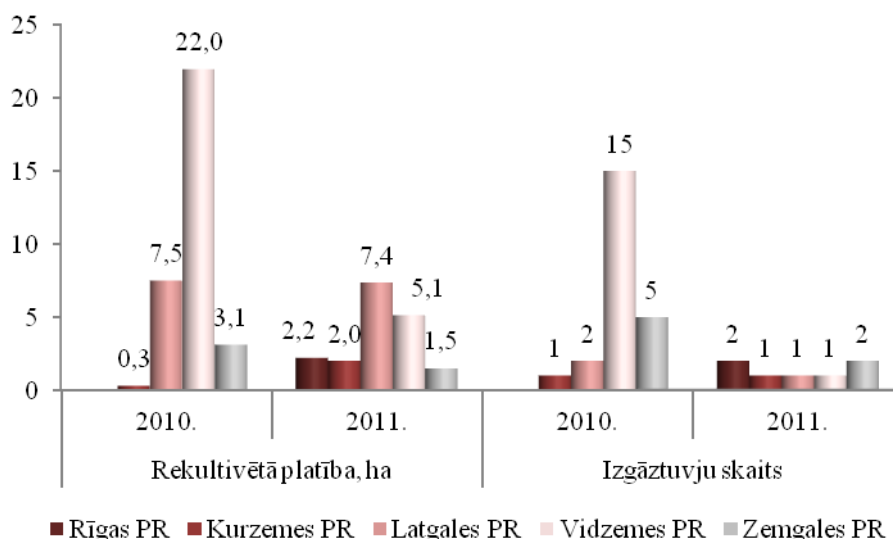

14. attēls. Investīcijas atkritumu apsaimniekošanas attīstība, 2011, milj. LVL

Vidusdaugavas sadzīves atkritumu reģionā, kurā netika nodrošināta normatīvajiem aktiem atbilstoša atkritumu apglabāšana, 2011. gadā tika izbūvēts sadzīves atkritumu poligons, kā rezultātā Latvijā visos izveidotajos sadzīves atkritumu reģionos ir nodrošināta atbilstoša atkritumu apglabāšana. Sadzīves atkritumu poligonā "Daibe" izbūvēta jauna atkritumu apglabāšanas šūna un iegādāts mehāniskās atkritumu priekšapstrādes aprīkojums. Atkritumu dalītās vākšanas jomā 2011. gadā Salaspilī ierīkots bīstamo atkritumu savākšanas punkts, bet Kuldīgā šķirošanas pārkraušanas centrs izlietotā iepakojuma atšķīrošanai.

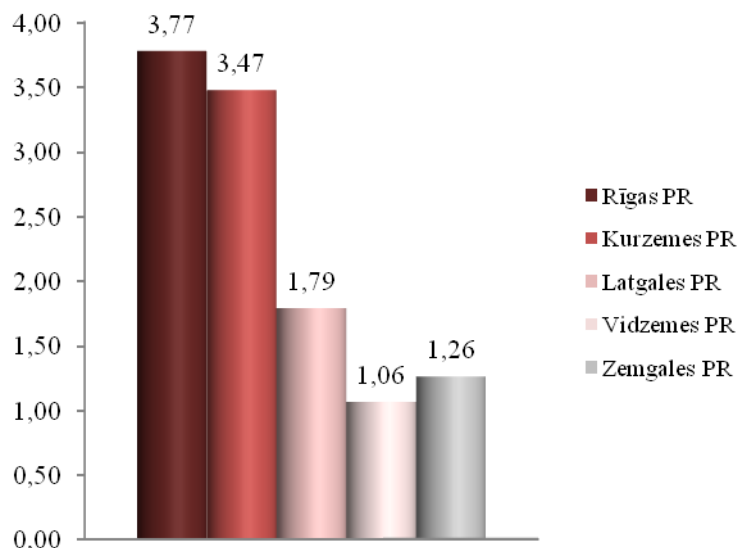
Izveidojot valstī normatīvo aktu prasībām atbilstošus atkritumu apglabāšanas poligonus, tiek radīti priekšnoteikumi, lai slēgtu un rekultivētu likumdošanas prasībām neatbilstošas atkritumu izgāztuves. Līdz 2011. gada beigām, piesaistot 2007. – 2013. gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda finanšu līdzekļus, rekultivētas 30 sadzīves atkritumu izgāztuves ~51 ha platībā, no tām 7 izgāztuves 18,185 ha platībā 2011. gadā (15. attēls).

15. attēls. Rekultivēto izgāztuvju skaits un platība, 2011, milj. LVL

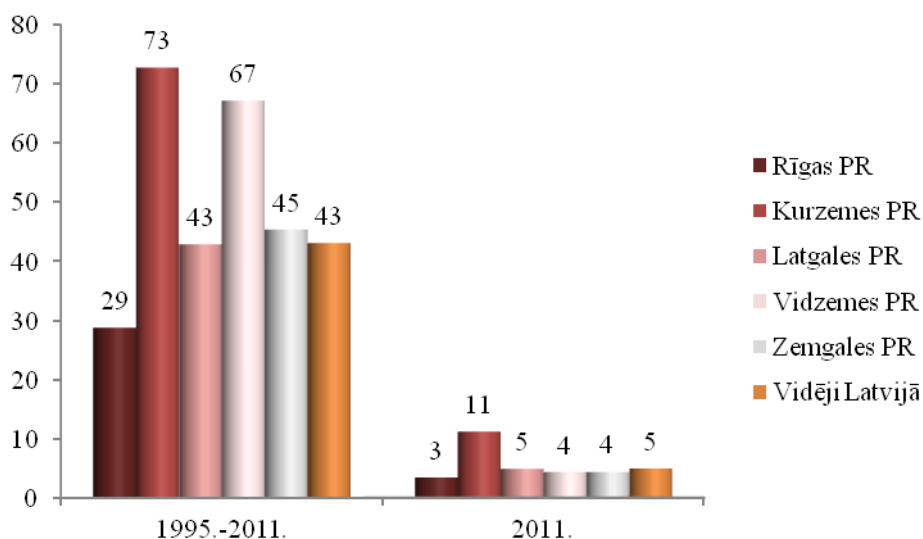
Kopumā kopš 2000. gada ar ISPA, Kohēzijas fonda un ERAF atbalstu rekultivētas 305 normatīvo aktu prasībām neatbilstošas atkritumu izgāztuves ~435 ha platībā, attiecīgi Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ietvaros rekultivētas 258 izgāztuve ~366 ha platībā un ERAF projektos – 47 izgāztuves 80 ha platībā.

Lielākās investīcijas 2011.gadā atkritumu apsaimniekošanas jomā ieguldītas Rīgas plānošanas reģionā – 33% no visām investīcijām, Kurzemes – 31%, Latgales – 16%, Zemgales – 11% un Vidzemes plānošanas reģionā – 9% ieguldītajām investīcijām atkritumu apsaimniekošanas sfērā (16. attēls).

16. attēls. Ieguldīto investīciju sadalījums pa plānošanas reģioniem, 2011, milj. LVL

Savukārt lielākās investīcijas atkritumu apsaimniekošanas jomā uz vienu iedzīvotāju ieguldītas Kurzemes plānošanas reģionā – 73 lati un Vidzemes plānošanas reģionā – 67 lati, bet vismazākās investīcijas uz vienu iedzīvotāju – Rīgas plānošanas reģionā (29 lati) (17. attēls).

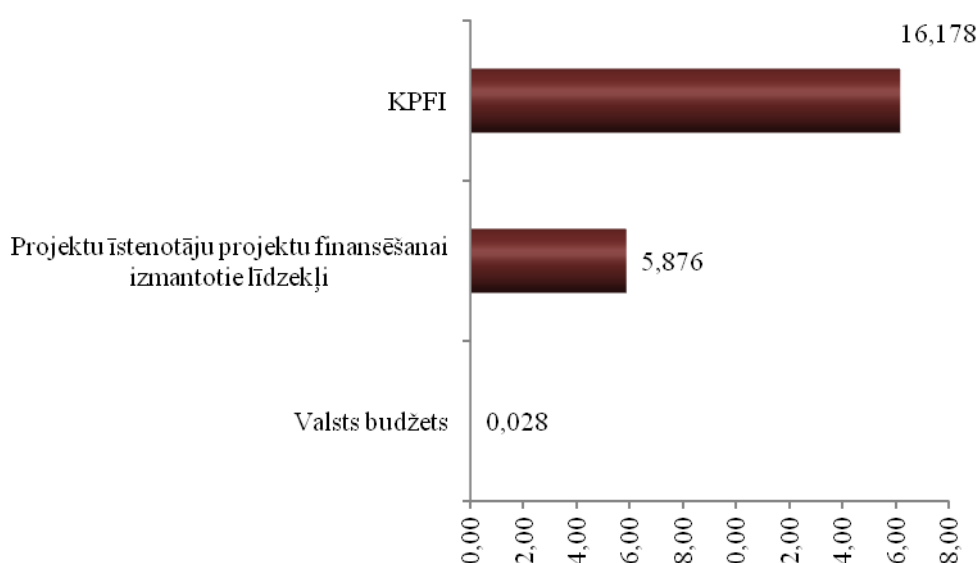

17. attēls. Ieguldīto investīciju uz vienu iedzīvotāju sadalījums pa plānošanas reģioniem, LVL

2011. gadā Kurzemes plānošanas reģionā investīcijas uz vienu iedzīvotāju ir divas līdz četras reizes lielākas nekā pārējos plānošanas reģionos, kas izskaidrojams ar to, ka šajā plānošanas reģionā uzsākta divu poligonu infrastruktūras attīstības projektu īstenošana, bet iedzīvotāju skaits šajā plānošanas reģionā ir trīs reizes mazāks nekā Rīgas plānošanas reģionā.

INVESTĪCIJAS SILTUMNĪCEFĒKTA GĀZU EMISIJU SAMAZINĀŠANĀ

Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošo pabeigto projektu īstenošanā 2011. gadā ieguldīti 22,082 milj. latu, t.sk. KPFI finansējums sastāda 16,178 milj. latu jeb 73,3% no kopējām investīcijām (18. attēls). Ar KPFI atbalstu pašvaldību funkciju īstenošanas izmaksu samazināšanai 2011. gadā 134 pašvaldību ēkās īstenoti kompleksi pasākumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai – renovētas 35 pirmskolas iestādes, 55 skolas, 36 administrācijas ēkas, 4 kultūras centri, 3 medicīnas iestādes un 1 policijas ēka. 206 mājsaimniecībās turpmāk tiks izmantoti atjaunojamie energoresursi, 18 ražošanas ēkās īstenoti kompleksi pasākumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai, pabeigti 2 siltumnīcefekta gāzu emisijas samazinošu tehnoloģiju attīstības projekti un 2 projekti, kur nodrošināta tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz atjaunojamajiem energoresursiem, kā arī 1 projekts ar mērķi uzlabot sabiedrības izpratni par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām.

18. attēls. Investīcijas siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas pasākumos, 2011, milj. LVL

2011. gadā arī ir noslēgti līgumi par projektu īstenošanu šādu projektu konkursu ietvaros:

- projektu atklāta konkursa „Tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz atjaunojamajiem energoresursiem” ietvaros noslēgti 29 līgumi (KPFI finansējums 3 834 914,16 LVL);
- projektu atklāta konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu ēkās” ietvaros noslēgti 27 līgumi (KPFI finansējums 11 515 721,38 LVL);
- projektu atklāta konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ražošanas ēkās” ietvaros noslēgti 44 līgumi (KPFI finansējums 7 038 273,06 LVL);
- projektu atklāta konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību ēkās” ietvaros noslēgti 28 līgumi (KPFI finansējums 9 201 350,10 LVL);
- projektu atklāta konkursa „Sabiedrības izpratnes attīstīšana par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām” ietvaros noslēgti 16 līgumi (KPFI finansējums 508 384,00 LVL);
- projektu atklāta konkursa „Zema enerģijas patēriņa ēkas” ietvaros noslēgti 27 līgumi (KPFI finansējums 6 450 196,50 LVL);

- projektu atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana mājsaimniecību sektorā” ietvaros noslēgti 1 146 līgumi (KPFĪ finansējums 4 150 573,88 LVL);
- projektu atklāta konkursa „Atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” ietvaros noslēgti 65 līgumi (KPFĪ finansējums 26 585 704,52 LVL);

Kopumā KPFĪ finansējuma piesaistei 2011. gadā noslēgti 1 382 līgumi par projektu īstenošanu (KPFĪ finansējuma summa 68 978 323,26 LVL).

INVESTĪCIJAS DABAS AIZSARDZĪBĀ

Dabas aizsardzības projektiem pieejams Kohēzijas fonda līdzfinansējums, LIFE+ programmas un ES struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2007. – 2013. gadam Eiropas teritoriālās sadarbības programmas līdzfinansējums (6. tabula).

6. tabula. Investīcijas dabas aizsardzības pasākumos, 2011

Programma/fonds	Investīcijas, milj. LVL
LIFE+ programma	0,823
ES struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2007. - 2013. gadam Eiropas teritoriālās sadarbības programma	0,188
Kohēzijas fonds	0,322
Kopā	1,333

Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošana

Antropogēnās slodzes mazināšanai Rāznas nacionālā parka dabas liegumā „Lielais liepu kalns” teritorijā 2011. gadā tika labiekārtotas 26 atpūtas vietas – izveidotas ugunsкура vietas, ierīkotas tualetes, uzstādītas atkritumu urnas un atkritumu konteineri, uzstādīti 2 informācijas stendi un izbūvēts stāvlaukums apmeklētāju transportam 629 m² platībā. Dabas objektu apskatei izbūvēts 32 m augsts skatu tornis un 490 m gara taka, kā arī 15 m kāpnes. Iekārtota interaktīvo nodarbību vieta - dabas klase bērniem.

LIFE+ programmas līdzfinansēto projektu īstenošana

LIFE+ projektu īstenošanā 2011. gadā Latvijā tika ieguldīti 0,823 milj. latu, no kuriem 0,475 milj. latu ir LIFE+ programmas līdzfinansējums. LIFE + programmas projektu īstenošanu administrē Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācija.

Projektā „Pasākumi piesārņojuma ar ūdens videi bīstamajām vielām samazināšanai Baltijas jūrā” 2011. gadā ievākti paraugi Latvijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās un sagatavots pārskats par paraugu ievākšanas kārtām un iespējamiem vielu izcelsmes avotiem; diviem Latvijas partneruzņēmumiem (SIA "Tenachem" un SIA "Kvadro") izstrādāti bīstamo vielu pilotaizvietojšanas scenāriji; sagatavoti ieteikumi monitoringa programmas optimizācijai un uzsākta nacionālās piesārņojuma mazināšanas stratēģijas sagatavošana. Sabiedrības un uzņēmumu darbinieku izglītošanas jomā sagatavots buklets plašai sabiedrībai par bīstamo vielu sastopamību ikdienā un iespējām no tām izvairīties; par pamatu ņemot ES labāko pieejamo tehnoloģiju vadlīniju dokumentus, izstrādāts informatīvais materiāls; sagatavota rokasgrāmata par bīstamo vielu aizvietojšanu uzņēmumos; Ventspilī, Daugavpilī un Jelgavā organizētas informācijas dienas, kā arī divu uzņēmumu darbinieki apmācīti par bīstamo vielu aizvietojšanu ražošanas procesos.

Projekta „Vides politikas un pārvaldības priekšlikumu izstrāde, demonstrējot tūrisma attīstības ieguvumus vides, sociālajā un ekonomikas jomā Slīteres nacionālajā parkā” ietvaros 2011. gadā sagatavots tūrisma ceļvedis "Baltijas nacionālie parki" par tūrisma iespējām 14 Baltijas nacionālajos parkos, pozicionējot Baltiju kā kopēju ilglaicīga tūrisma galamērķi;

izstrādāti vides politikas un pārvaldības priekšlikumi tūrisma attīstībai aizsargājamās dabas teritorijās, t.sk. Piekrastes apbūves vadlīnijas; apkopojot gan šī projekta gan citu Eiropas valstu piemērus, sagatavota labas prakses videi draudzīga dabas tūrisma rokasgrāmata "Practical, profitable, protected. A starter guide to developing sustainable tourism in protected areas". Apkopoti monitoringa dati par apmeklētājiem Slīteres nacionālajā parkā 2009.-2011.gadā, kas iekļauti Tūrisma monitoringa vadlīniju gala versijā, sniedzot informāciju par tūrisma ietekmi nacionālajā parkā (www.polprop.celotajs.lv).

Īstenojot projektu „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā”, 2011. gadā sagatavoti 4 tehniskie projekti hidroloģiskā režīma atjaunošanai – dambju būvei; projekta teritorijās veikti biotopu un ūdens līmeņa novērojumi, kas ievietoti projekta mājas lapā www.purvi.lv, kura tiek pārveidota un uzlabota, lai varētu ievietot fotogrāfijas, video un pievienot dokumentus. Olaines mākslas un vēstures muzejā skolotāju izglītošanai par purva aizsardzību un to apsaimniekošanu organizēts seminārs, kura praktiskās nodarbības turpinājās Melnā ezera purvā, stāstot skolotājiem par purvu ģeoloģiju, hidroloģiju, dendrochronoloģiskajiem pētījumiem, augiem un dzīvniekiem.

Projektā „Reto rāpuļu un abinieku aizsardzība Latvijā” uzsākta reto rāpuļu un abinieku vairošanās centra izveide un ēkas renovācija Kalkūnes pagasta "Ainavās"; ar iegādāto GPS ierīci Ķemeru Nacionālajā parkā, Silenes Dabas parkā un Daugavpils novada Demenes pagastā (topošā NUTURA 2000 teritorija) reģistrētas teritorijas un biotopi; sugu aizsardzības plāna sagatavošanai ievākti dati; projektu īstenošanas teritorijās uzstādīti 8 informatīvie stendi ar projekta aktivitāšu aprakstu.

Projekta „Inovatīvas pieejas jūras bioloģiskās daudzveidības monitoringam un dabas vērtību aizsardzības stāvokļa novērtējumam Baltijas jūras ziemeļu – austrumu daļā” ietvaros, lai izstrādātu inovatīvu pieeju jūras bioloģiskās daudzveidības novērtēšanai, kā arī lai apzinātu cilvēka ietekmes apmērus, sagatavots ziņojums par Jūras stratēģijas pamatdirektīvas u.c. ES normatīvo aktu un politikas dokumentu prasībām attiecībā uz bioloģiskās informācijas iegūvi par jūras vidi un ierosinājumiem datu ieguves optimizēšanai; ziņojums, kurā vienkopus apkopota informācija par Latvijā, Igaunijā, Somijā un Zviedrijā pieejamajiem datiem par jūras bioloģisko daudzveidību un ziņojums par jūras izmantošanu Latvijā, Igaunijā, Somijā un Zviedrijā un šīs izmantošanas ietekmi uz jūras bioloģisko daudzveidību. Praksē pārbaudīta izstrādāto monitoringa metožu efektivitāte, īpašu uzmanību veltot putnu monitoringam no lidmašīnas, uzņemot termālos un krāsu attēlus. Sagatavots projekta informatīvais buklets latviešu, igauņu, zviedru, somu un angļu valodās un izveidota projekta mājas lapa <http://marmoni.balticseaportal.net> angļu valodā.

Projektā „Ilgtspējīgas lauksaimniecības veicināšana globāli apdraudētas putnu sugas aizsardzībai lauku ainavā” grīšļu ķauķa aizsardzībai 2011.gadā tika noslēgts līgums par zālāju atjaunošanu 20 hektāru platībā dabas lieguma "Liepājas ezers" teritorijā (krūmu izciršana, niedru pļaušana un pirmreizējā pļaušana, kā arī dedzināšana ziemā tādās vietās, kur pļaušana nav iespējama). Diemžēl darbus paaugstinātā ūdens līmeņa dēļ 2011.gadā nebija iespējams uzsākt – darbu izpildes termiņš tika pagarināts līdz 2012.gada 31.martam.

Īstenojot projektu „Griezes biotopu atjaunošana Natura 2000 teritorijā „Dvietes paliene”, tika uzsākta Dvietes upes dabiskās gultnes atjaunošanas plānošana sadarbībā ar Nīderlandes ekspertiem (noslēgts līgums ar VSIA „Meliorprojekts” par tehniskā projekta izstrādi un saskaņošanu). Projekta darbinieki devās divos pieredzes apmaiņas braucienos - uz ARK fonda upju atjaunošanas vietām Nīderlandē un uz Slampes paliēni Ķemeru nacionālajā parkā. 2011.gada beigās atjaunots zālājs un pļavas attīrītas no krūmiem 22,2 hektāru platībā, ierīkots ganību aploks 26 ha platībā un tajā ielaisti lopī. Turpinājās gruntsūdens līmeņa un projekta mērķa sugas - griezes monitorings. Projekta partneris Vides risinājumu institūts veica teritorijas lāzerskenēšanu no lidmašīnas, iegūstot precīzu un daudzveidīgu informāciju par

palienes biotopiem. Visa gada laikā projekta partneris Elm Media uzņēma materiālus projekta filmai. Tika ierakstītas putnu balsis projektā plānotajam diskam ar Dvietes palienes dabas skaņām. Izdots arī pirmais iespiedmateriāls – īss buklets, kas iepazīstina ar Dvietes palieni un LIFE+ projektu, izgatavotas 30 informācijas zīmes izlikšanai projekta pasākumu norises vietās.

Dabas aizsardzības pārvalde īsteno 5 projektus:

- „Fenoskandijas parkveida pļavu un divu prioritāru vaboļu sugu apsaimniekošana: plānošana, sabiedrības iesaistīšana, inovācija”;
- „Reto rāpuļu un abinieku aizsardzība Latvijā”;
- „Inovatīvās pieejas jūras bioloģiskās daudzveidības monitoringam un Baltijas jūras dabas vērtību aizsardzības statusa novērtējums”;
- „Meža biotopu atjaunošana Gaujas Nacionālajā parkā”;
- „Ķemeru nacionālā parka hidroloģiskā režīma atjaunošana”.

Šo projektu ietvaros pēc vienotā stila parauga izgatavoti un Ķemeru nacionālajā parkā, Silenes dabas parkā un Demenas pagastā izvietoti 10 koka konstrukciju stendi ar informatīviem plakātiem par gludeno čūsku, purva bruņurupuci un sarkanvēdera uguns krupi; Salacgrīvā (Randu pļavas), Engures dabas parkā (Bērziems), Plieņciemā uzstādīti informatīvie stendi par jūras bioloģisko daudzveidību un Baltijas jūras dabas vērtībām, sagatavots informatīvais buklets par Jūras stratēģiju; fenoskandijas parkveida pļavu un divu prioritāru vaboļu sugu apsaimniekošanas uzlabošanai noslēgts līgums ar Dabas muzeja atbalsta biedrību par dabas ekspertu piesaisti dabas lieguma "Eglone" dabas aizsardzības plāna izstrādi, kā arī uzlabota lapkoku praulgrauža datu bāze, kur integrēti pirmsprojekta dati.

ES struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2007. - 2013. gadam Eiropas teritoriālās sadarbības programma

Projektu īstenošanā ieguldīti 0,188 milj. latu, no kuriem ERAF līdzfinansējums – 0,16 milj. latu.

ES struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2007. – 2013. gadam Eiropas teritoriālās sadarbības programmas projektos 2011. gadā izdoti informatīvie materiāli, organizēti semināri un sanāksmes:

- projekta „Vides saziņa Baltijas jūras reģionā” ietvaros noorganizēta izstāde "Sajūti jūru!" un izdota avīzīte "Pie jūras dzīve mana”;
- īstenojot projektu „Naftas un kaitīgo vielu noplūdes riska novērtējums Baltijas jūras apakšreģionos”, izveidota darba grupa Baltijas jūras Zviedrijas-Igaunijas-Latvijas apakšreģionam, lai izstrādātu plānu par sadarbību avāriju situācijās jūrā; analizētas jutīgo areālu kartes un kuģu avāriju riska kartes, nodrošināta dalība semināros, ekspertu sanāksmēs un projektu partneru organizētās sanāksmēs projekta īstenošanas uzlabošanai;
- projektā „Atpakaļ pie dabas” 2011.gadā noorganizēti 6 semināri un projektā „Neapzinātās kultūras mantojuma vērtības meža kultūrvidē (Kultūras mantojums)” – 9 semināri un projektu noslēguma konferences;
- projekta „Parki un ieguvumi – aizsargājamo teritoriju dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas sociālekonomiskais efekts” ietvaros pabeigts pētījums par tūrisma sociālekonomisko ietekmi Ķemeru nacionālā parka teritorijā. Dabas aizsardzības pārvaldes interneta vietnē tūrisma sadaļā ievietota informācija par Ķemeru nacionālo parku angļu un krievu valodā;

- projektā „Klimata izmaiņas: ietekme, izmaksas, un pielāgošanās Baltijas jūras reģionā” noorganizēti 19 gan informatīvie, gan praktiskie semināri, Salacgrīvā izveidota interaktīva izstāde „Pielāgošanās klimata pārmaiņām”;
- projekta „Baltijas zaļā josta” ietvaros izdots buklets „Iepazīsim jūras piekrasti”, grāmata „Lībieši Ziemeļkurzemes ainavā” (Māra Zirnīte), avīze „Slīteres Nacionālā Parka Ziņas 2012. Ceļotājiem” un izdots disks „Vērosim dabu kopā Slīteres nacionālajā parkā”. Interneta vietnē www.slitere.lv nodrošināta tiešraide no Slīteres bākas (nepārtraukti) un no baltā stārķa ligzdas (jūlijā-augustā);
- projektā „Saskaņota dabas teritoriju apsaimniekošana Igaunijas un Latvijas pierobežā (Zaļais koridors)” praktiskā semināra laikā – aizsargājamo ainavu apvidus "Ziemeļgauja" teritorijā ~1,5 ha lielā platībā sakoptas medņu rieta vietas.

INVESTĪCIJAS VĒSTURISKI PIESĀRŅOTO VIETU SANĀCIJĀ

Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijai ir pieejams ERAF un Kohēzijas fonda līdzfinansējums:

Aktivitāte	ES fonds	Investīcijas, milj. LVL
Liepājas Karostas ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikumu nodrošināšana	Kohēzijas fonds	11,069
Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija	ERAF	23,368
Kopā		34,437

2011. gadā sanācijas darbos ieguldīti 6,937 milj. latu, no kuriem 4,856 milj. latu ir ERAF līdzfinansējums.

Jelgavas šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves „Kosmoss” un Inčukalna sērskābo gudrona dīķu sanācijas nodrošināšanai 2011. gadā veikti sagatavošanas darbi – izveidoti pagaidu ceļi, pagaidu materiālu novietnes, stāvlaukumi, kā arī teritorijas attīrītas no krūmiem un kokiem, bet Inčukalna Ziemeļu un Dienvidu gudrona dīķu sasniedzamībai rekonstruēti arī pievedceļi.

Bīstamo atkritumu izgāztuves „Kosmoss” sanācijas laikā lokalizēta piesārņotā vieta, izbūvējot rievsienu un meliorācijas sistēmu, attīrīts no izgāztuves dīķiem atsūknētais ūdens un iegūtās nogulsnes apstrādātas un apglabātas rievsienu iekšpusē. Rievsienu iekšpusē esošā masa mineralizēta ar dzēsto kaļķi un cementa ražošanas blakus produktiem, kā arī izveidots izgāztuves uzbērums.

INVESTĪCIJAS VIDES RISKU NOVĒRŠANĀ

2011. gadā plūdu risku samazināšanas projektos ieguldīti 1,672 milj. latu, no kuriem 1,588 milj. latu ir ERAF līdzfinansējums.

Plūdu draudu novēršanai Jēkabpilī rekonstruēts kreisā un labā krasta aizsargdambis 4,9 km garumā un iedzīvotāju drošībai uz abu krastu aizsargdambjiem uzstādīts apgaismojums, papildus ierīkotas 11 atpūtas vietas. Savukārt Rīgas HES ūdenskrātuves aizsardzības uzlabošanai rekonstruētas sūkņu stacijas „Tome”, „Ikšķile” un „Spolītes”, nomainot tehnoloģisko iekārtu komplektus, kā arī tika uzstādīti 7 jauni sūkņi.

2011. gadā uzsākta Babītes poldera sūkņu stacijas "Babīte" krājbaseina un maģistrālā kanāla rekonstrukcija un hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai Kalnciema ceļa - Loka maģistrāles rajonā Jelgavā.

INVESTĪCIJAS VIDES MONITORINGA SISTĒMAS ATTĪSTĪBĀ

2011. gadā vides monitoringa un kontroles sistēmas kvalitātes uzlabošanā ieguldīti 1,025 milj. latu, no kuriem 0,973 milj. latu ir Kohēzijas fonda līdzfinansējums.

Par šiem līdzekļiem iegādāts aprīkojums virszemes un pazemes ūdens kvalitātes monitoringa mērījumiem un prioritāri bīstamo vielu analīzēm, hidroloģiskā monitoringa sistēmas pilnveidošanai un pazemes ūdens hidroģeoloģisko novērojumu programmas pilnveidošanai Gaujas un Daugavas upju sateces baseinos.

Prioritāri bīstamo vielu analīzēm iegādātas gāzu hromatogrāfijas sistēmas naftas produktu, hloru saturošo pesticīdu un polihlorbifenilu, aromātisko ogļūdeņražu un hloru saturošo ogļūdeņražu noteikšanai, kā arī atomu fluorescences spektrometrs dzīvsudraba analīzēm.

Virszemes un pazemes ūdens kvalitātes monitoringa mērījumiem iegādāts laboratorijas aprīkojums. Virszemes monitoringa nodrošināšanai iegādāti 13 automātisko staciju komplekti, 56 komplekti veco hidroloģisko automātisko staciju modernizācijai, 3 stacionārie un 1 mobilais akustiskais Doplera straumes mērītājs, 8 hidrometrisko straumes mērītāju komplekti, 8 automātisko sniega segas biezuma un nokrišņu daudzuma mērītāju komplekti, kuteris ar piekabi, kā arī 2 mobilās laboratorijas, kas nokomplektētas ar laivām un spectēriem monitoringa veikšanai. Pazemes ūdens monitoringam iegādātas 111 urbumu atveres galvas un 111 automātiskie pazemes ūdens līmeņa mērītāji, kā arī 2 mobilās laboratorijas, kas nokomplektētas ar ģeneratoriem, sūkņiem, šļūtenēm un plūsmas šūnas elektrodiem monitoringa veikšanai.

Gaujas un Daugavas upju sateces baseinos nodrošināti pazemes ūdens hidroloģiskie novērojumi 111 urbumos, no kuriem 24 ir no jauna izveidoti pazemes ūdens novērojumu urbumi. Kurzemes reģiona ezeros ierīkotas 2 automātiskās hidroloģiskās stacijas, uzstādītas 9 hidrometriskās GR-70 iekārtas, stacionārais akustiskais Doplera straumes mērītājs un 2 sniega biezuma mērīšanas laukumi, kā arī 28 hidroloģiskās stacijās vecā aparatūra nomainīta uz jauno.